

Віталій Євстафійович Скоцик – український політик і економіст. Народився 1972 року. Навчався у Національному аграрному університеті (Україна) та Університеті Пурдью (США). Має ступені кандидата сільськогосподарських наук, доктора економічних наук у сфері стратегічного менеджменту. І водночас є аграрієм-практиком: щодня живе на комбайні у рідному Гощанському районі на Рівненщині.

У 2014 році Віталія Скоцика було обрано головою Аграрної партії. Одними з головних завдань він визначив захист української землі від монополізації та завершення земельної реформи. Наприкінці 2016 року, після загальноукраїнського страйку, організованого Аграрною партією, парламент продовжив мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення. Водночас, партія розпочала розробку земельної реформи, яка, на її думку, принесе користь усього народові.

Віталій Скоцик виховує трьох дітей. Любить спорт – футбол, теніс, захоплюється читанням художньої літератури.

Віталій СКОЦИК: «ДОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ – ЦЕ ДОЛЯ КОЖНОГО, ХТО НА НІЙ ЖИВЕ»

До великої політики Віталій Скоцик йшов нетиповим шляхом. Народився у селі на Рівненщині. Згодом навчався і працював у Сполучених Штатах. За роботу в аграрному бізнесі не раз був визнаний найкращим керівником. Але врешті повернувся додому, щоб свій досвід і знання прикласти тут. Він став першим в Україні доктором наук у галузі стратегічного менеджменту. У вересні 2014-го обраний головою Аграрної партії України. Особисто знайомий із політиками найвищого рангу зі США і Великої Британії. І при цьому проводить багато часу в поїздках Україною, де спілкується з простими селянами. Таке широке коло спілкування допомогло йому виробити стратегічне бачення розвитку України і добре відчувати тектонічні зрушення у світовій політиці та економіці.

– Віталію Євстафійовичу, кажуть, ви не відразу погодились стати головою партії. Що, врешті-решт, стало головним мотивом походу в політику?

– Я звик віддаватися роботі повністю і викладатися на всі сто. Поки не відчув, що можу зосередитись на політиці, відмовлявся очолити партію. Я успішно керував аграрними компаніями, займався привнесенням нових технологій в аграрний сектор нашої країни. За цей час «колгоспне» сільське господарство в Україні перетворилося на повноцінний агробізнес. Я і мої колеги вважали, що найвища форма патріотизму – це якісно робити свою справу. Але 2014 рік був переломним у житті України. Стало зрозуміло, що якщо ми не змінимо політику, не оновимо політичний клас, Україна приречена буксувати. Бо якщо еліта паразитує на країні – як ти не старайся, з перманентної кризи державу не вирешеш. Наслідком економічної стагнації та інституційної слабкості держави вже стала втрата територій. Ми зрозуміли, що час самим іти у владу і зміцнювати країну.

– Чому саме Аграрна партія?

– По-перше, я – аграрій від народження. Ще школярем працював у колгоспі, возячи молоко на підводі. Потім вчився в аграрних вузах України і США, працював у цій галузі на всіх можливих щаблях.

Мало хто знає, що більшість європейських країн ста-

ли успішними завдяки аграрно-селянським партіям. Ті країни, де аграрії чи їхні ідеологічні наступники перебувають при владі, стали зразком демократії. Усього в різних країнах діяло близько 250 аграрних рухів. Сьогодні більше ніж 50 таких партій успішно працюють у владі багатьох держав. Зароджувалися вони як аграрно-селянські, а з часом перетворилися в демократичні партії широкої платформи. Серед них – Швейцарська народна партія, Фінський центр, Національна партія Австралії, Польська селянська партія.

В Україні АПК став галуззю номер один. Тож цілком логічно, що наріжним каменем політичної системи тут також має стати Аграрна партія, що в останні роки вже переросла статус галузевої сили і представляє все суспільство. Лише третина наших членів мають стосунок до агропромисловості. Ми розглядаємо аграрний сектор як трамплін для економіки. У ньому можна заробити кошти, щоб вкласти в інші галузі, підтримати культуру, спорт, освіту і науку.

Кожна держава робить ставку на свою конкурентну перевагу. Німеччина – на машинобудування, Японія – на електроніку, Швейцарія – на банківський сектор. Україна володіє чвертю світових чорноземів. Врахуйте, що в найближчі роки потреба в продовольстві в нашому перенаселеному світі зросте на 65%. Тому стратегія України очевидна.

– Зрозуміло, що основою розвитку України ви вва-

жасте аграрне виробництво. Але уряди останніх років також декларували, що АПК – «наше все», а результату не показали.

– У нас із урядом великі розбіжності в стратегіях. Вважаю, що в коаліційній угоді і програмі уряду допущена велика стратегічна помилка. Взятю курс на те, щоб наростити виробництво зерна до 100 млн. тонн і збільшити експорт в 2,5 рази. Це лише закріплення статусу сировинної країни. А зараз усі гравці сировинних ринків «падають». Де зараз експортери нафти і газу, які десять років тому почувалися господарями планети? Україна продає зерно дедалі більше. Стала другим експортером після США. Але заробляємо ми все менше. Треба визнати стратегічну помилку і виправити її.

Наша економічна стратегія, на відміну від урядової, полягає у відході від сировинного експорту і створенні інноваційної галузі переробки. В Україні продається італійська «паста». Та ми самі повинні виробляти макарони для італійців і продавати їм за європейськими цінами! Це лише один із прикладів. Переробка – це додана вартість, прибутки в бюджет і мільйони робочих місць – ось куди треба спрямовувати інвестиції! Ми навчилися виробляти сировину, а якщо розвинемо переробку, будуть платитися податки, за рахунок яких можна підвищити зарплати освітянам, медикам, військовим, поліції. Країна перестане жєбрати кредити.

– Але для розбудови переробної галузі, для залучення інвестицій треба виконати багато домашньої роботи. Які завдання головні?

– Це передусім – завершення земельної реформи, яку Україна почала 26 років тому. Коли ми бачимо стіни, часто забуваємо, на чому вони стоять – на фундаменті. Коли бачимо стовбур і гілля, забуваємо, що без коріння це все всохне і завалиться. Земельне питання – це і є фундамент розвитку України. Це коренева система, яка має живити економіку. Правильно організовані земельні відносини мають давати можливість для розвитку підприємництва. Захистимо право власності – прийдуть інвестори. Значить, зростатиме економіка і обсяги для фінансування оборони. Буде доступна аграрна продукція для мешканців міст, які зараз не встигають стежити за зміною цінників у магазинах. Якщо збільшимо експорт готової продукції за кордон, то і долар «спуститься з небес». Бо надходження валюти виросте.

– Нещодавно Рада директорів МВФ ухвалила рі-

шення про виділення Україні четвертого траншу в 1 млрд доларів. Згідно з меморандумом Фонду та нашої держави, Україна має до кінця травня 2017 року ухвалити закон, що регламентує обіг земель сільськогосподарського призначення, і з 2018 року – після закінчення мораторію – запустити продаж сільгоспземель. Уже створена робоча група з відповідними міністерствами у співпраці зі Світовим банком, яка має підготувати закон для відкриття ринку землі та її продажу з урахуванням обмежувальних заходів. Як реагуватиме керівництво АПУ на таку ситуацію, якою може бути реакція українських фермерів? При цьому не забуваймо, що до 2019 року Україна має виплатити майже \$13 млрд за зовнішніми боргами...

– По-перше, меморандум підписали Президент, прем'єр, міністр фінансів та голова НБУ. Чому вони дозволяють собі вирішувати за парламент, які закони ухвалювати, і обіцяти МВФ їх ухвалення? Це відгонить перевищенням повноважень. Меморандум з МВФ – це шантаж українського парламенту.

По-друге, влада розпочала дуже небезпечну гру, яка веде до узурпації української землі кількома кланами. Усі обіцянки прем'єр-міністра України про те, що ринок землі в Україні не буде створюватися поспішно, без широкого обговорення його моделі, – виявилися фікцією.

Йдеться саме про реформу «в свинячий голос». Головний урядовий законопроект про обіг земель сільгосп-призначення готується в закритому режимі й обговорюється лише «кулуарно». Зате сценарій дикого ринку землі можна спрогнозувати: там правитимуть бал олігархи і спекулянти. Бо покупцем землі український фермер чи простий селянин не стане.

– Чому ж?

– 96 відсотків аграріїв не мають коштів, щоб купити землю. Це дані дослідження, проведеного нещодавно в трьох областях Полісся – Волинській, Рівненській і Житомирській. Але така сама ситуація по всій країні. Фермерам на посівну не вистачає. У такі умови їх зумисне поставила влада, коли забрала спецрежим ПДВ і не дала натомість обіцяних дотацій. Фермерів по-шулерськи вивели з гри, щоб не заважали грабувати країну. Якщо відкриють ринок зараз, земля опиниться в кишені кількох магнатів, які звикли наживатися на всьому, чого торкаються їхні руки. Ті, хто хоче і вміє працювати на землі, стануть заручниками цих спекулянтів. Зараз народ має об'єднатися, щоб захистити землю. 80 відсотків людей – проти продажу землі в нинішніх умовах, коли господар і фермер не мають коштів.

Заради 1 мільярду траншу ми віддаємо на розтерзання магнатів головний національний ресурс! Як аборигени, що віддавали справжнє золото за скляне намисто. Взагалі, під час війни рідною землею можуть торгувати тільки зрадники. Доля землі – це доля кожного, хто на ній живе.

– Українське керівництво має намір провести свою роз'яснювальну кампанію для донесення громадськості переваг земельної реформи. А що роз'яснюватиме Аграрна партія?

– Ми не бачимо реформи у виконанні влади. У коаліційній угоді 2014 року в земельній сфері було заплановано 12 кроків, із яких виконано лише три! Обговорення урядового плану реформи не було. Спроб нормалізувати земельні відносини теж. Натомість дається старт продажу землі в умовах, коли Україна абсолютно не готова до нього – ні з організаційної точки зору, ні з правової, ні з економічної, ні з психологічної. Мета тут одна – украсти землю, як у 90-х було украдено промисловість. Поки діри в законодавстві дозволяють. Ось про це ми і говоримо вже не перший місяць.

– Але ж лунають заяви про те, що без ринку землі нам не бачити інвестицій. Зокрема, й експерти інших країн про це кажуть. Ви не згодні з ними?

– Гадаю, інвестиції не так сильно залежать від ринку землі. Вони придуть, коли буде порядок: реальна боротьба з корупцією, обґрунтовані податки і стабільні економічні правила. Зараз цього нема. Ну, хто з серйозних інвесторів буде вкладати гроші, якщо його підприємство і землю під ним можуть захопити рейдери? У нас повсюдно таке трапляється.

Наші західні партнери часто забувають, що їхні країни – стабільні демократії – зробили інвентаризацію земель, захистили права власників іще в попередніх століттях. Україна ж перебуває в первісному хаосі. Тут діє маса тінювих схем відчуження землі. Законодавча невизначеність породила корупційні механізми переходу прав на ділянки в обхід мораторію, що справедливо викликає масові обурення фермерів. Відсутній елементарний порядок обліку земель, які є національним надбанням.

Дотепер законодавчо неврегульовані проблеми невитребуваних земельних паїв, черезсумжжя, дрібноконтурності, земель колективної власності. Невирішеними залишаються й питання управління державними землями, які використовуються неефективно. Накопичилися численні екологічні проблеми, які взагалі ніхто не вирішує.

В Україні найбільшим розпорядником землі є Держгеокадастр – у його управлінні 18,5 млн гектарів. Це наскрізь корумпована структура. І ці 18,5 млн га «державної землі» насправді мають належати людям. Тобто їх треба передати в розпорядження місцевих громад.

Держгеокадастр дохазяйнувався до того, що, згідно з його даними, площа зареєстрованих земельних ділянок у 61 адміністративному районі України удвічі перевищує реальну площу цих районів. Уявіть, якщо хтось захоче купити в цьому районі земельну ділянку, а виявиться, що у неї одразу декілька власників!

І при всіх цих невирішених проблемах у нас першим ділом хочуть виставити землю на продаж.

– **Аграрна партія сформувала експертну групу з розробки земельної реформи. Із яких кроків має складатися ця реформа у вашому розумінні?**

– Щоб зберегти землю у власності українського народу, ми пропонуємо заборонити її продаж іноземцям. Щоб не допустити монополізації – слід обмежити площу, якою може володіти або яку може орендувати одна особа.

Фермери, які живуть і працюють на землі, повинні отримати пріоритетне право купити її. Це досвід європейських країн, які захищають свого підприємця, а не олігарха. Практично всі країни, які пройшли становлення ринкового обігу земель, мали довгострокові програми надання фермерам пільгових кредитів для придбання земель. У Польщі такий кредит можна отримати на 15 років під два відсотки річних. У Латвії – на 20 років під три відсотки.

Україна мусить провести якісну інвентаризацію земель, створити Земельний банк, який буде регулятором земельних відносин і стежитиме за збереженням родючості площ, тощо.

Ми провели чотири Земельні форуми, зібравши громадськість усіх областей. Експертна група разом із фермерами і представниками громад сформувала 16 напрямків земельної реформи. І ця реформа має чітку мету – розвиток села і забезпечення якості життя в містах. Попереду – розробка конкретних законопроектів за цими напрямками. За нашими підрахунками, знадобиться 3-5 років, щоб втілити реформу. До того мораторій на продаж землі має працювати.

– Але що конкретно земельна реформа, яку ви

пропонуєте, може дати країні загалом і зубожілим людям зокрема?

– Ми підраховали, що за умов втілення реформи, капіталізація української землі сільськогосподарського призначення становитиме 500 млрд. доларів. Зараз – орієнтовно \$21 млрд. Реформа дозволить створити близько 3 мільйонів робочих місць не лише у селі, але й у містах. Це зростання доходів кожного українця у два рази протягом 5 наступних років.

Якщо земля – це коріння нашої держави, то економіка – стовбур, а добробут людей – це гілля і листя, які мають іще вирости. Ми повинні пам'ятати, що виростає з чого. Складається враження, що українська політична еліта в загальній своїй масі досі не розуміє елементарних речей. Вона рубає коріння, з якого росте держава.

– **Ви нещодавно повернулися з робочої поїздки у США. Завичай наші політики шукають у Штатах або грошей, або підтримки для майбутньої боротьби за посади в Україні. По що їздили ви?**

– Сполучені Штати я добре знаю. Свого часу навчався там в університеті Пурдю. Потім працював в американських аграрних компаніях, вчився ефективності, яку американці привносять в усі сфери.

Навесні у Вашингтоні відбувалася щорічна конференція Республіканської партії. Уперше за багато років республіканці мають більшість у Сенаті, в Конгресі і мають свого президента. Я їздив на цю конференцію – не по гроші і персональну підтримку. А по досвід ефективної політики. Мені цікаво, як діє політична сила з великою історією і величезною підтримкою в суспільстві. Республіканці зараз вибудовують свою стратегію розвитку держави, а від цього залежить і розвиток світу. Я зустрівся з головою Республіканської партії і Спікером Конгресу США, іншими топ-політиками.

– **Як ви відчуваєте: підтримка України ще важлива для США?**

– Усі політики, з яким я спілкувався, прекрасно розуміють, що Америці потрібна стабільна Європа. А стабільної Європи без стабільної України бути в принципі не може. Тому є чітка зацікавленість у врегулюванні і питанні Криму, і питання Східного регіону нашої держави. Але я думаю, що більш конкретних дій США слід чекати з середини літа, коли Штати виконають всю внутрішню роботу. А в Україні – своє домашнє завдання: реформи, реанімація економіки, боротьба з корупцією, захист кордонів.

Як нам жити в епоху змін?

Віталій Скоцик

– Росією і Білоруссю в березні прокотилася лавина протестів. Ви очікуєте якихось змін у цих державах? І як це може вплинути на Україну?

– Сам факт протестів – уже зміни. Це свідчить про дозрівання громадянського суспільства. Будь-які прояви демократизації в сусідніх країнах треба вітати. Зокрема, чим демократичнішою буде Росія, тим менше в неї буде агресії щодо нас. Бо демократичні країни завжди зосереджені на вирішенні власних проблем, а не створенні проблем сусідам. Я прикро вражений, що українська влада не зробила заяв на підтримку учасників протестів в РФ і Білорусі, оперативно не звернулася з вимогою звільнення затриманих. Нашу громадянську солідарність помітно було в соцмережах, але на рівні політикуму – тиша. Це значить, що правляча команда України сама боїться народних акцій протесту. Прийшовши в свої кабінети на хвилі Майдану, вона боїться Майдану, боїться активності вільних людей.

– Раніше проти корупції повстали румуни. А в Україні з часу Майдану масових антикорупційних мітингів не було, хоча насправді румунські корупціонери могли б брати майстер-класи у наших. Чому наш народ став пасивним?

– Він не став пасивним. Просто оговтується після нокауту. Людей вкинули в пекло злиднів недолугою економічною політикою. Знецінена гривня, постійне зростання цін і тарифів, війна з агресором – усе це змушує народ перейматися виживанням, а не розвитком. Але навіть у цих умовах діють антикорупційні ініціативи знизу.

Як би тяжко не було самим аграріям, а ми провели за останні роки 8 всеукраїнських страйків з перекриттям вулиць і трас. Після одного з них наприкінці 2016 року парламент ухвалив мораторій на продаж землі. Це заслуга людей, які вийшли на вулиці по всій Україні. Ми не дали вкрати землю. Але головна антикорупційна боротьба ще попереду. І вона невід’ємна від перезавантаження влади на всіх щаблях. Народ повинен навчитися на виборах обирати гідних представників, а не мародерів, які його обдурять.

– В Україні відбувається об’єднання територіальних громад. У багатьох із них відбулися і перші вибори. Представники вашої сили, які перемогли на цих виборах у грудні 2016 року, вже при владі. Можете назвати плюси і мінуси децентралізації для звичайного громадянина?

– Справжнім самоврядуванням ще не пахне. Декларувалося, що місцеві громади отримають більше влади і можливостей. Насправді їм нависли більше обов’язків, а влади так і не дали. Ми проаналізували, як живуть 366 новостворених громад, де вже відбулися перші вибори. Із них 233 – економічно не самодостатні. Тобто не мають ресурсів на забезпечення свого життя.

На місцеві бюджети цього року перекладено утримання освітніх та медичних закладів. Держава взяла на себе лише оплату праці педагогічних працівників та забезпечення медичних послуг. А зарплата технічного персоналу закладів, комунальні послуги – все це висить каменем на шиї місцевих громад. Достатніх фінансів вони так і не отримали.

А головне – громади не мають права розпоряджатися ресурсами, які є на їхній території – землею, лісом тощо.

Справжнє самоврядування дуже необхідне. Якби децентралізацію провели в 1990-х роках, цілком можливо, що ми не мали б таких проблем на Сході України і в Криму. Місцеві громади мали би більше ресурсів для розвитку. Вони не були б налаштовані проти Києва, не чекали б допомоги від окупанта.

Тут є ще один важливий момент: корупція на місцях має значно менші масштаби. Уже зараз там, де за новою виборчою системою обрані нові органи самоврядування, менше корупції, ніж у центрі. Бо тут владу контролює сам на-

род – де сильні громади, там чиновники не звірствують, знають своє місце. А з великого бюджетного «казана» легше викачувати до кишень.

– А що б ви змінили задля розвитку справжнього самоврядування?

– Децентралізація може бути ефективною, коли будуть виконані три умови. Перша: все, що стосується життя людей на території громади, повинно бути в підпорядкуванні громади. Якщо суддя вибирається місцевою громадою, він перед нею буде відповідальний. Знатиме, що через незаконне рішення його не оберуть знову. Начальника місцевої поліції теж має обирати громада, як шерифа в США чи Канаді. Він звітуватиме перед громадою і не ховатиметься в кушах, коли станеться рейдерський напад на місцеве фермерське господарство.

Друге. Громада має розпоряджатися всіма ресурсами, які є на її території. Якщо є земля, то землю, якщо ліс – то лісом. Земля за межами населених пунктів повинна бути передана в розпорядження громад від Держгеокадастру.

Третє. Є світовий досвід, згідно з яким 70% податків повинно залишатися на території громади, 30% – іти на загальнодержавний рівень. В Україні й близького цього немає.

Отож, кошти і земля – це головні ресурси розвитку громади. Розпоряджатися ними для громад – означає мати справжнє самоврядування. Цього ми з командою і добиваємося. Ми вимагаємо: «Владу – громадам! Кошти – громадам! Землю – громадам!»

– З ваших слів зрозуміло, що децентралізація практично лишилась фікцією. Тоді чому ваша партія активно бере участь у виборах до ОТГ, бореться за місця депутатів, голів, старост?

– Ми беремо участь у виборах, бо хочемо провести у владу тих, хто хоче, щоб громада жила краще. Це люди, яких

добре знають у громадах, які будуть служити своїм громадам. Тобто ми намагаємося змінювати ситуацію і в тих умовах, які є. Щоб не загубити ідеї самоорганізації людей, у місцеві органи влади повинні бути обрані справжні місцеві лідери. Ми ведемо на вибори саме таких. І вони здатні перемогти корумпованих чиновників і ставлеників владних та опозиційних партій, що зацікавлені в консервації людського безправ'я.

У перспективі ж і в парламент мають прийти сили, які гарантують проведення реальної децентралізації, яка приведе до розвитку місцевих громад і підвищення рівня життя селян і мешканців містечок.

– Хто особисто для вас є взірцем політика чи державного діяча?

– Я ніколи не створюю собі кумирів, але є люди, до яких варто прислухатися. В українській історії один із таких – В'ячеслав Липинський, видатний історик, політичний діяч початку XX століття, ідеолог консерватизму. Він був одним із перших і найбільш послідовних прибічників незалежності України. Він також запропонував розумну земельну реформу, але Гетьман Скоропадський, який тоді мав шанси її втілити, не підтримав цієї ідеї. Якби В'ячеслава Липинського тоді почули, можливо, вся наша історія пішла б іншим, більш благополучним руслом.

Я з задоволенням читаю мемуари промисловця Генрі Форда, сингапурського реформатора Лі Куан Ю. Маю честь бути знайомим із внуком Вінстона Черчилля сером Ніколасом Соамсом, котрий є одним із стовпів консервативного руху Великої Британії. У розмовах із такими людьми розумієш, що таке справжній політична еліта. Це люди, які оперують епохами і відчувають відповідальність навіть за те, що буде в їхній країні через сто років.

Розмову вела Ілона КОВЧ

ЧОМУ «ЛИСТИ ДО БРАТІВ-ХЛІБОРОБІВ» МАЄ ПРОЧИТАТИ КОЖЕН УКРАЇНСЬКИЙ ЧИНОВНИК

Коли я спостерігаю за ейфорією влади щодо надання Україні чергового траншу МВФ, у мене перед очима постає В'ячеслав Липинський. Сьогодні, до речі, якраз 135 років від дня його народження. Дуже прикро, що українці досі не усвідомили його послань. Якби наші політики знали історію, Україна б не дійшла до такого зубожіння. Якби знали, не ходили би з простягнутою рукою по світу, ладні за черговий транш МВФ розпродавати безцінну українську землю.

Не так давно був у єдиному музеї Липинського на Волині, думав потраплю на могилу – з'ясувалось, ніхто не знає, де вона. У 70-х роках місцевий п'яничка за пляшку самогону втрамбував могилу бульдозером. Страшно уявити, що такі речі могли відбуватись. Однак тоді, слухаючи історії директора музею – я думав: іще страшніше, що уже в Незалежній Україні ми так і не спромоглися усвідомити помилок, які привели до втрати української державності, до знищення чи виселення в Сибір справжніх господарів, до масових репресій, до Голодомору врешті-решт. Я би дуже радив нашим урядовцям і політикам почитати головну працю Липинського – «Листи до братів-хліборобів». Там є не лише важливі ідеї для аграрної реформи, а й фундамент для будівництва нашої держави.

Він був етнічним поляком. Але став духовним українцем і присвятив життя творенню української держави. В'ячеслав Липинський (1882 – 1931) багато в чому випередив свій час. Коли Україна отримала невелике вікно можливостей наприкінці першої світової війни, він був одним із перших і найбільш послідовних прибічників її незалежності. І виступав за об'єднання всіх народів, що живуть в Україні, в одну політичну націю.

«Українцем єсть всякий, хто хоче, щоб Україна перестала бути колонією; щоб з різних її племен, рас і вір повстала одна держава українська», – писав Липинський.

Він прекрасно розумів, що народ, позбавлений своєї держави, не може досягти елементарного благополуччя. Розуміння історичного моменту і потреб країни В'ячеслав Липинський втілював у програмі Української хліборобсько-демократичної партії, до творення якої він долучився. Ця програма, яку він написав і опублікував у жовтні 1917 року, мала дві основні тези: державна незалежність України і приватна власність на землю.

На противагу його ідеям Українська Центральна Рада

(ЦР), якою керували соціалісти, у той час ухвалила свій III Універсал, яким проголошувала УНР лише автономією в складі Росії. Крім того, тодішні керівники України скасували право приватної власності на землю, чим підірвали довіру і селян, і великих землевласників.

У час великого хаосу – період визвольних змагань 1917-1921 років – Липинський, можливо, був єдиним, хто розумів, що земельне питання є ключовим для виживання України.

«Не руйнуйте земельної підстави, без якої нема й не може бути Української Держави, нема й не може бути Української Нації», – писав він.

Коли політичні партії змагалися в популізмі і протиставляли заможних землевласників і бідних селян, він запропонував реформу, що давала можливість суспільного компромісу і поступу. Липинський пропонував, щоб держава викупила надлишки земель у великих землевласників і наділила площами малоземельних селян. Кожен власник міг продати свою землю, але одна особа не мала права купити більш, ніж 25 десятин. Земельна реформа Липинського була дуже прогресивною. На жаль, у влади тогочасної України не вистачило розуму її оцінити і втілити.

Тому головна опора новонародженої держави – селянство – врешті піддалася на примітивну агітацію більшовиків. У підсумку – крах України і нове закріпачення селян, у яких землю відібрали в процесі колективізації.

Коли сьогодні наша влада, прикриваючись вимогами МВФ, намагається поспіхом відкрити ринок землі, вона робить ті самі помилки, яких сто років тому припустилися її попередники. Бо без цивілізованої реформи земля буде втрачено, а довіра народу до держави зникне остаточно.

Вслухайтесь в ці слова із трактату «Листи до братів-хліборобів»: «В цілм світі йде тепер боротьба не на життя, а на смерть двох законів: закону землі й закону капіталу. Це боротьба двох непримиримих світоглядів. Людини, як голови власного сільського господарства – й людини, як члена анонімного акційного товариства; хлібороба – й біржового игреця».

Це сказано століття тому, але сказано і про наш час, коли великий капітал хоче узурпувати українську землю, як уже узурпував промисловість. Пам'ятаючи уроки Липинського, Аграрна партія сьогодні разом із експертним середовищем, фермерами та громадами розробляє земельну реформу, яка принесе користь усьому народові, а не купці аферистів.

Цінності народу В'ячеслав Липинський поклав в основу консервативної ідеології, яку сьогодні поділяємо і ми в Аграрній партії. Земля і люди, які на ній працюють, є головним багатством України. Так вважав він. І так вважаємо ми.

В'ячеслава Липинського історики називають непочутим ідеологом України. Ми ж мусимо довести, що почули його – хоча б і через сто років. Втілити зважену земельну реформу і збудувати ту гармонійну, заможну і самостійну державу, про яку він мріяв і якій присвятив своє життя.

Віталій СКОЦИК,
Голова Аграрної партії України
<https://lb.ua/>

